

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

декан

доц. А.В. Сташин

«31» січня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань : 07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва напрямку підготовки)

освітня програма: «Фінанси, митна та податкова справа»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь:

магістр

денна форма навчання

ЛЬВІВ 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Ринок фінансових послуг» для Здобувачів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа», освітній ступінь «Магістр». Денна форма навчання. 24 січня 2023 р. – 23 с.

Розробник: Гринчишин Ярослав Миколайович, к.е.н, доцент кафедри фінансового менеджменту

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансового менеджменту.
Протокол від 24 січня 2023 р. № 6/1.

Завідувач кафедри, д.е.н., професор _____ Ситник Н.С.

24 січня 2023 р.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 7 від 31 січня 2023 р.

ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	Зміни і доповнення до робочої програми	Дата засідання кафедри і номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

© Гринчишин Я.М., 2023

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни дисципліни «Ринок фінансових послуг» є відносини, що виникають у процесі руху фінансових ресурсів між державою, юридичними і фізичними особами за умов надання фінансових послуг спеціалізованими фінансовими та кредитними установами й іншими фінансовими інститутами.

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Ринок фінансових послуг» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок управління фінансами за участі фінансових посередників і функціонування ринку фінансових послуг загалом та окремих його сегментів.

Основні завдання

Завдання навчальної дисципліни «Ринок фінансових послуг» полягають у:
вивченні сутності та особливостей функціонування ринку фінансових послуг, його ролі та значення в інституційному розвитку фінансової системи країни, в процесах накопичення та руху капіталу;
формуванні системного розуміння потреб споживачів у фінансових послугах та можливостей їх задоволення різними фінансовими установами;
розкритті особливостей та механізмів надання фінансових послуг;
виробленні необхідних фахових компетентностей у здобувачів вищої освіти для подальшого використання здобутих знань і навичок у практичній діяльності в установах фінансового сектора.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Макроекономіка, Фінанси, Гроші і кредит, Страховання, Банківська справа, Фінансовий ринок, Корпоративні фінанси, Стратегічне управління фінансами, банківською справою та страхуванням	Управління фінансовими ризиками, Міжнародні валютно-фінансові відносини

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Загальні компетентності
ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності
СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем, проблем у сфері фінансів, банківської справи, митної, податкової справи та страхування.
СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, митної, податкової справи та страхування.
Програмні результати навчання
ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, митної, податкової справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, митної, податкової справи та страхування.
ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, митної, податкової справи та страхування.
ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, митної, податкової справи та страхування та управляти ними.
ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
ПР15. Презентувати результати власних досліджень зокрема, шляхом підготовки наукових публікацій і виступів на наукових заходах.

РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Ринок фінансових послуг»

Характеристика навчальної дисципліни							
Шифр та назва галузі знань 07 «Управління та адміністрування» Освітній ступінь „магістр”				Цикл навчального плану нормативна дисципліна професійної підготовки за спеціальністю Курс: 1 , Семестр: 2			
Шифр та напрям підготовки	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин за ОПШ	Кількість аудиторних годин	Лекції	СЗ/ПЗ	Самостійна робота	ІНДЗ
	спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа»						
	Кількість тижневих годин		Кількість змістових модулів		Вид контролю		
	3		10		ПК, екзамен		
Методи навчання	лекції, семінарські, практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ (творчі завдання), робота в бібліотеці, Інтернеті тощо						

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	Ринок фінансових послуг та його роль в економіці. Суб'єкти ринку фінансових послуг.
2.	Інституційна та сегментарна структура ринку фінансових послуг.
3.	Поняття фінансового посередництва, його класифікація.
4.	Фінансові послуги на грошовому ринку.
5.	Фінансові послуги на валютному ринку
6.	Фінансові послуги на ринку позик
7.	Фінансові послуги на фондовому ринку
8.	Фінансові послуги з перейняття ризику
9.	Інфраструктура ринку фінансових послуг
10.	Державне регулювання та саморегулювання ринку фінансових послуг

РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Ринок фінансових послуг та його роль в економіці. Суб'єкти ринку фінансових послуг

Необхідність і передумови створення ринку фінансових послуг. Роль та функції ринку фінансових послуг. Еволюція ринку фінансових послуг в Україні.

Сутність поняття “фінансова послуга”. Фінансова послуга в системі ринкових відносин. Сфера надання фінансових послуг.

Принципи надання фінансових послуг. Взаємовідносини надавачів фінансових послуг з клієнтами. Договір про надання фінансової послуги. Права клієнта на інформацію. Таємниця фінансової послуги.

Попит та пропозиція на фінансові послуги. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг. Постачальники та споживачі фінансових послуг. Функції суб'єктів (учасників) ринку фінансових послуг. Система взаємодії суб'єктів ринку фінансових послуг.

Тема 2. Інституційна та сегментарна структура ринку фінансових послуг.

Структуризація ринку фінансових послуг за інституційною ознакою. Фінансові посередники. Банківська система. Небанківський сектор. Страховий сегмент фінансових послуг. Фінансові послуги на ринку цінних паперів.

Сегментарна структура ринку фінансових послуг за видами послуг. Грошовий ринок. Валютний ринок. Кредитний ринок. Ринок цінних паперів. Моделі ринку фінансових послуг.

Організований ринок капіталу. Регульований ринок капіталу. Багатосторонній торговельний майданчик. Організований торговельний майданчик. Позаорганізований ринок капіталу.

Fintech-технології у структурі ринку фінансових послуг.

Тема 3. Поняття фінансового посередництва, його класифікація.

Поняття фінансового посередництва. Спрощене та комплексне поняття фінансового посередництва. Функції та значення фінансових посередників. Основні проблеми функціонування фінансових ринків за відсутності фінансових посередників. Розподіл фінансових ресурсів через систему ринку фінансових послуг за участю фінансових посередників. Послуги фінансових посередників. Класифікація фінансових посередників. Депозитні фінансові посередники на ринку фінансових послуг. Недепозитні фінансові посередники на ринку фінансових послуг. Фінансові компанії, що надають лізингові та факторингові послуги на ринку фінансових послуг. Статистична класифікація фінансових посередників. Умови створення та діяльності фінансових установ.

Тема 4. Фінансові послуги на грошовому ринку.

Попит і пропозиція на гроші. Суть та особливості грошового ринку. Суб'єкти грошового ринку. Основні інструменти грошового ринку. Види фінансових послуг на грошовому ринку.

Депозитні послуги. Види банківських депозитів: внески на вимогу; строкові депозити, ощадні (депозитні) сертифікати.

Фінансові послуги банків щодо відкриття та обслуговування рахунків клієнтів. Платіжні інструменти: документи на переказ та електронні платіжні засоби. Платіжні системи. Фінансові послуги з емісії та обслуговування платіжних карток.

Фінансові послуги на обліковому ринку. Фінансові послуги з обслуговування вексельного обігу. Вексель як інструмент грошових розрахунків. Операції з векселями. Способи визначення доходу за векселями.

Фінансові послуги на міжбанківському ринку. Рефінансування та його умови. Суб'єкти міжбанківського кредиту. Міжбанківські депозити. Особливості залучення ресурсів на міжбанківському ринку.

Тема 5. Фінансові послуги на валютному ринку.

Валютний ринок на ринку фінансових послуг. Функції валютного ринку. Класифікація валютного ринку за основними критеріями. Інституційна структура валютного ринку. Фінансові послуги з криптовалютами.

Валютний курс. Основні види котирування валют.

Валютна операція, її ознаки та функції. Класифікація валютних операцій.

Загальна характеристика та види конверсійних операцій. Характеристика та механізм здійснення операцій типу спот. Види форвардних операцій. Характеристика та механізм здійснення форвардних операцій. Ринок валютних ф'ючерсів і валютних опціонів. Ринок валютних свопів. Валютний дилінг.

Характеристика та механізм здійснення валютної операції «своп». Валютний арбітраж. Валютна позиція.

Тема 6. Фінансові послуги на ринку позик.

Сутність та особливості ринку позичкового капіталу. Суб'єкти та інструменти кредитного ринку. Поняття та економічна роль банківського кредиту. Класифікація банківських кредитів.

Операції комерційних банків на ринку позичкового капіталу. Ціна кредиту. Показники оцінки дохідності кредитних операцій. Вартість кредитних інструментів. Кредитний рейтинг та методика його визначення. Кредитний реєстр та його роль в управлінні кредитним ризиком.

Лізингові операції. Фінансовий лізинг. Розрахунок лізингових платежів. Факторингові операції. Форфейтинг.

Економічні основи та специфіка фінансової діяльності кредитних спілок. Інші фінансові послуги на ринку позичкового капіталу.

Тема 7. Фінансові послуги на фондовому ринку.

Основи функціонування фондового ринку. Інфраструктура фондового ринку. Суб'єкти фондового ринку. Інструментарій фондового ринку: пайові цінні папери, боргові цінні папери, іпотечні цінні папери, деривативні цінні папери, товаророзпорядчі цінні папери.

Механізм оцінювання акцій та облігацій. Моделі оцінки акцій та облігацій. Ризики та дохідність цінних паперів. Фондові індекси.

Портфельне інвестування в цінні папери. Ринкова ціна акцій. Ефективність банківських операцій з цінними паперами.

Фінансові послуги на фондовому ринку: андеррайтерські послуги, операції з пайовими, борговими і деривативними фінансовими інструментами.

Брокерські та дилерські послуги. Торгівля цінними паперами. Роль біржі у централізації капіталу. Моделі біржової системи. Технологія біржової торгівлі.

Лістинг та котирування. Біржові операції: касові, операції на строк, операції з премією, операції з опціоном. Депозитарні послуги. Реєстраційні послуги.

Тема 8. Фінансові послуги з перейняття ризику.

Поняття ризику. Види ризиків на ринку фінансових послуг. Фінансові ризики: кредитний ризик, відсотковий ризик, інвестиційний ризик, валюта ризику. Методи та критерії виміру фінансового ризику. Способи зниження міри фінансового ризику. Страхування та хеджування. Ринок термінових контрактів. Механізм хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів. Міжбанківські операції "своп". Хеджування за допомогою опціонів. Хеджери. Техніка хеджування. Стратегія управління ризиком. Оцінювання ризику. Диверсифікація і лімітування ризику. Консалтингові фірми та їх роль у зниженні ризику. Послуги фінансових установ з недержавного пенсійного забезпечення. Трастові і гарантійні послуги фінансових установ.

Тема 9. Інфраструктура ринку фінансових послуг.

Поняття та елементи інфраструктури ринку фінансових послуг

Інфраструктура грошово-кредитного ринку. Роль банків у інфраструктурному забезпеченні ринку фінансового ринку. Банківські інформаційні системи.

Інфраструктура фондового ринку: банки, учасники, реєстратори, депозитарії, зберігачі цінних паперів. Інфраструктурна база організованої і поза організованої діяльності на фондовому ринку. Організований фондовий ринок України. Позабіржова фондова торговельна система, торговельно-інформаційні системи. Особливості функціонування інфраструктури ринку цінних паперів.

Інфраструктура валютного ринку: організований валютний ринок, брокерські фірми, дилерські контори.

Інфраструктура страхового ринку. Недержавні пенсійні фонди.

Інфраструктура ринку реального інвестування.

Тема 10. Державне регулювання та саморегулювання ринку фінансових послуг.

Правове та законодавче регулювання ринку фінансових послуг. Правові норми регулювання ринку фінансових послуг і розвитку його інфраструктури.

Державне регулювання ринку фінансових послуг. Необхідність, цілі та форми державного регулювання ринку фінансових послуг.

Ризик-орієнтований підхід в нагляді за надавачами фінансових послуг. Пруденційний нагляд. Нагляд за ринковою поведінкою. Захист прав споживачів на ринку фінансових послуг.

Національний банк як орган державного регулювання ринку фінансових послуг. Форми державного регулювання діяльності комерційних банків.

Державне регулювання ринку фінансових послуг небанківських фінансових установ. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Антимонопольний комітет України.

Саморегулювання ринку фінансових послуг, їх ознаки, функції. Саморегулювнi організації на ринку цінних паперів. Об'єднання професійних учасників фондового ринку.

РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

5.1. Основна література

1. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року № 1560-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Закон України “Про страхування” від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>
3. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>
4. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 року № 2121-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
5. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг” від 12 липня 2001 року № 2664-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
6. Закон України “Про ринки капіталу та організовані товарні ринки” від 23 лютого 2006 року № 3480-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
7. Закон України “Про депозитарну систему” від 6 липня 2012 року № 5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
8. Закон України “Про валюту і валютні операції” від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
9. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг” від 12 вересня 2019 року № 79-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20>
10. Закон України “Про страхування” від 18 листопада 2021 року № 1909-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
11. Закон України “Про фінансові послуги та фінансові компанії” від 14 грудня 2021 року № 1953—ІХ. URL: <http://www.golos.com.ua/article/355986>
12. Указ Президента України «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії» від 19 лютого 1994 року № 55/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/94>
13. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. Наказ Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 року № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>.
14. Положення про провадження депозитарної діяльності. Затверджене рішенням НКЦПФР від 23.04.2013 № 735. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1084-13>
15. Положення про здійснення операцій із валютними цінностями. Затверджене постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19>
16. Близнюк О. П., Іванюта О. М. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Харків: ХДУХТ, 2017. 255с.
17. Ковальчук К. Ф., Архірейська Н. В., Валенюк Н. В. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Дніпро: НМетАУ, 2018. 135 с.

18. Онищенко В. О., Завора Т. М. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2017. 409 с.
19. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / Алексеєнко Л. М., Луцишин О. О., Рендович П. М., Стецько М. В. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. 273 с.
20. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / Арутюнян С. С. та ін.; за заг. ред. С. С. Арутюнян, М. І. Іоргачова. Харків: Діса плюс, 2020. 312 с.
21. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / Дубина М. В. та ін. Чернігів, 2018. 352 с.
22. Ринок фінансових послуг: підручник / Приказюк Н. В. та ін. ; за ред. Н. В. Приказюк. Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2019. 756 с.
23. Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Київ : НаУКМА, 2022. 206 с.
24. Шклярук С. Г. Ринки фінансових послуг: теорія, методи, інструменти та практика: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 528 с.

5.2. Додаткова література

1. Банківська система: навч. посіб. / Ситник Н. С., Стасишин А. В., Блащук-Девяткіна Н. З., Петик Л. О.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.
2. Дема Д. І., Віленчук О. М., Дем'янюк І. В. Страхові послуги: навч. посібник; за заг. ред. Д. І. Деми. Київ : Алерта, 2017. 526 с.
3. Демчук Н. І., Довгаль О. В., Владика Ю. П. Банківські операції: навч. посіб. Дніпро: Пороги, 2017. 461 с.
4. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2021. 106 с.
5. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
6. Кузнецова С., Болгар Т., Пестовська З. Банківська система : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 400 с.
7. Ковернінська Ю. В., Онишко С. В., Паєнтко Т. В. Фінансове посередництво: навч. посіб. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 238 с.
8. Левченко В. П. Ринок небанківських фінансових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія. Тернопіль, 2017. 430 с.
9. Рамський А. Ю., Жукова Ю. М., Обушний С. М. Ринок цінних паперів у питаннях та відповідях: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 228 с.
10. Фінансовий ринок: навч. посіб. / Арутюнян С. С. та ін.; за заг. ред. С. С. Арутюнян. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2018. 484 с.
11. Фінансовий ринок: навч. посіб. / Трусова Н. В. та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ЗА
ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

№ теми	Назва тем	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин	
		Всього	в тому числі		Л	С/ПР
			СРС/ІНДЗ	АУД		
1	Ринок фінансових послуг та його роль в економіці. Суб'єкти ринку фінансових послуг	8	5/	3	2	2
2	Інституційна та сегментарна структура ринку фінансових послуг	8	5/	3	2	1
3	Поняття і класифікація фінансового посередництва	11	5/	6	4	1
4	Фінансові послуги на грошовому ринку	11	5/	6	4	2
5	Фінансові послуги на валютному ринку	11	5/	6	4	2
6	Фінансові послуги на ринку позик	11	5	6	4	2
7	Фінансові послуги на фондовому ринку	11	5	6	4	2
8	Фінансові послуги з перейняття ризику	11	5/	6	4	2
9	Інфраструктура ринку фінансових послуг	8	5/	3	2	1
10	Державне регулювання та саморегулювання ринку ринку фінансових послуг	8	5/	3	2	1
	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	22	/22			
Всього		120	72	48	32	16

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7.1. Календарно-тематичний план лекційних занять

№ заняття	Тема лекційного заняття	Кількість годин
1	Тема 1. Ринок фінансових послуг та його роль в економіці. Суб'єкти ринку фінансових послуг	2
2	Тема 2. Інституційна та сегментарна структура ринку фінансових послуг	2
3	Тема 3. Поняття і класифікація фінансового посередництва	2
4	Тема 3. Поняття і класифікація фінансового посередництва	2
5	Тема 4. Фінансові послуги на грошовому ринку	2
6	Тема 4. Фінансові послуги на грошовому ринку	
7	Тема 5. Фінансові послуги на валютному ринку	2
8	Тема 5. Фінансові послуги на валютному ринку	2
9	Тема 6. Фінансові послуги на ринку позик	2
10	Тема 6. Фінансові послуги на ринку позик	2
11	Тема 7. Фінансові послуги на фондовому ринку	2
12	Тема 7. Фінансові послуги на фондовому ринку	2
13	Тема 8. Фінансові послуги з перейняття ризику	2
14	Тема 8. Фінансові послуги з перейняття ризику	2
15	Тема 9. Інфраструктура ринку фінансових послуг	2
16	Тема 10. Державне регулювання та саморегулювання ринку ринку фінансових послуг	2
	Разом	32

7.2. Календарно-тематичний план практичних занять

№ заняття	Тема та короткий зміст заняття	Кількість годин
1	Семінарське заняття № 1 (тема 1)	2
2	Семінарське заняття № 2 (теми 2,3)	2
3	Практичне заняття № 1 (тема 4)	2
4	Практичне заняття № 2 (тема 5)	2
5	Практичне заняття № 3 (тема 6)	2
6	Практичне заняття № 4 (теми 7)	2
7	Семінарське заняття № 3 (тема 8)	2
8	Семінарське заняття № 7 (теми 9, 10)	2
	Разом семінарських (практичних) занять	16

7.3. Графік консультацій

№ п/п	Назва розділу, зміст консультації	Кількість годин
1	Консультація щодо організації та виконання самостійної роботи здобувачів	2
2	Консультація щодо індивідуального навчально-дослідного завдання	3
3	Передекзаменаційна консультація	2
Разом		7

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

1. Фінансова послуга в системі ринкових відносин. Сфери надання фінансових послуг.

2. Попит та пропозиція на фінансові послуги.
3. Суб'єкти ринку фінансових послуг, їх функції.
4. Класифікація суб'єктів ринку фінансових послуг.
5. Структуризація ринку фінансових послуг за часовою ознакою.
6. Структуризація ринку фінансових послуг за інституційною ознакою.
7. Сегментарна структура ринку фінансових послуг
8. Поняття і функції фінансового посередництва
9. Класифікація фінансових посередників.
10. Депозитні фінансові посередники на ринку фінансових послуг
11. Недепозитні фінансові посередники на ринку фінансових послуг
12. Фінансові компанії, що надають лізингові та факторингові послуги

на ринку фінансових послуг

13. Фінансові послуги на грошовому ринку.
14. Депозитний ринок.
15. Види банківських депозитів.
16. Оцінка дохідності депозитних операцій.
17. Фінансові послуги для здійснення грошових платежів та розрахунків.
18. Платіжні інструменти: документи на переказ та електронні платіжні засоби.

19. Фінансові послуги з обслуговування вексельного обігу
20. Фінансові послуги на міжбанківському ринку.
21. Валютний ринок на ринку фінансових послуг.
22. Валютний курс. Основні види котирування валют.
23. Валютні операції та їх класифікація.
24. Характеристика та механізм здійснення валютної операції «своп».
25. Валютний арбітраж.
26. Валютна позиція.
27. Валютний дилінг.
28. Інфраструктура валютного ринку.

29. Рейтингові та інформаційні агентства.
30. Сутність та особливості ринку позичкового капіталу
31. Класифікація банківських кредитів.
32. Операції комерційних банків на ринку позичкового капіталу.
33. Лізингові операції на ринку позичкового капіталу
34. Факторингові та форфейтингові операції на ринку позичкового капіталу.
35. Інші фінансові послуги на ринку позичкового капіталу.
36. Економічна роль та структура фондового ринку.
37. Інструментарій фондового ринку.
38. Фінансова оцінка цінних паперів.
39. Фондові індекси.
40. Портфельне інвестування в цінні папери. Ринкова ціна акцій.
41. Первинне розміщення та обіг цінних паперів на фондовому ринку.
42. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами.
43. Оцінка прибутковості операцій з цінними паперами.
44. Види ризиків на ринку фінансових послуг.
45. Способи зниження і нейтралізації фінансових ризиків
46. Оптимізація впливу ризиків на діяльність учасників ринку фінансових послуг.
47. Страхування фінансових ризиків.
48. Диверсифікація і лімітування фінансових ризиків.
49. Хеджування фінансових ризиків.
50. Методи оцінки фінансового ризику та їх характеристика.
51. Формування та трансформація банківських ресурсів.
52. Поняття, елементи та стан інфраструктури ринку фінансових послуг
53. Інфраструктура ринку цінних паперів: особливості організації та проблеми функціонування
54. Інфраструктура страхового ринку
55. Інфраструктура ринку реального інвестування
56. Інфраструктура грошово-кредитного ринку.
57. Правове та законодавче регулювання ринку фінансових послуг.
58. Державне регулювання ринку фінансових послуг.
59. Саморегулювання ринку фінансових послуг.

РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- практичні (семінарські)/самостійні/практичні/модулі 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – **50 балів**.
- семестровий екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – **50 балів**. Підсумкова максимальна кількість – **100 балів**.

9.1. Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності здобувачів вищої освіти

Поточний контроль								Індивідуальна робота здобувача	Семестровий екзамен	Разом
Теми/бали										
Теми 1	Тема 2,3	Тема 4	Тема 4	Тема 6	Теми 7	Тема 8	Теми 9, 10			
5	5	5	5	5	5	5	5	10		
40									50	100
50										

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Перескладання робіт відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час письмового контролю заборонене (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати (ІНДЗ) повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять курсу) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в онлайн формі. Здобувачі зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Уся література, яка викладачем надається виключно в освітніх цілях є без права її передачі третім особам. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Допуск до семестрового екзамену. Здобувач вищої освіти допускається до семестрового екзамену, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом та робочою програмою (силабусом) з навчальної дисципліни «Ринок фінансових послуг».

9.2 Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань здобувачів	Бали рейтингу	Максимальн а кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських, практичних заняттях			
<i>Критерії оцінки практичних робіт</i>			
	Практична робота виконана у зазначений термін, у повному обсязі, без помилок і зарахована. Правильно вирішено усі тестові завдання.	5	
	Практична робота виконана у зазначений термін, у повному обсязі, зарахована, але є помилки. Правильно вирішено більшість тестових завдань.	4	
	Практична робота виконана у неповному обсязі, або (та) з порушенням терміну її виконання, або (та) при наявності значних помилок, і зарахована при умові її доопрацювання. Правильно вирішено половину тестових завдань.	3	
	Виконання практичної роботи з суттєвими помилками. Правильно вирішено менше половини тестових завдань.	2	
	Практична робота не виконана. Правильно вирішено окремі тестові завдання.	1	
<i>Критерії оцінки семінарських занять</i>			
	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	5	
	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні окремих питань недостатньо повно приводить аргументи, допускає окремі неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	4	
	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, володіє основним змістом тем курсу під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання додаткової літератури, допускає окремі істотні неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.	3	
	Здобувач вищої освіти фрагментарно, поверхово володіє навчальним матеріалом, під час усних виступів висвітлює матеріал без аргументації та обґрунтування, допускає суттєві неточності, правильно вирішив меншу частину тестових завдань.	2	
	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускає суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.	1	
2. Самостійна робота здобувача			
	Самостійна робота здобувачів, яка передбачена з теми поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.		

3. Індивідуальна робота здобувача вищої освіти (ІНДЗ)	
Розгорнутий, вичерпний виклад змісту питань, глибоке розкриття проблем, відображення власної позиції, опрацювання додаткових джерел літератури та нормативно-законодавчих актів з посиланням на них, використання практичних матеріалів з функціонування ринку фінансових послуг, виступ перед групою з презентацією	10 9-10
Порівняно з виконанням роботи на найвищий бал не зроблено одного з перелічених пунктів указаних вище	7-8
Робота суто компілятивного рівня, недостатньо обґрунтована, використані матеріали лише підручників	5-6
Робота виконана не в повному обсязі, не відповідає поставленим вимогам	1-4
Індивідуальна навчально-дослідна робота не виконана	0
4. Семестровий екзамен	
Перший рівень – 15 тестових завдань із вибором однієї правильної відповіді. За кожне правильно виконане завдання здобувач отримує 1 бал.	15 балів
Другий рівень – 5 завдань з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо здобувач дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі. За кожне правильно виконане завдання здобувач отримує 3 бали.	15 балів
Третій рівень – практичне завдання з повним розв'язком і поясненням одержаних відповідей. В цих завданнях треба записати формули для розрахунків, послідовні та логічні дії всіх розрахунків, навести одиниці вимірювання одержаних показників і зробити короткі висновки. За виконане завдання здобувач може отримати максимальну кількість 20 балів. Критерії оцінювання практичного завдання: 19-20 балів - за правильно вирішене практичне завдання з наведенням необхідних формул, обґрунтованими висновками; 15-18 балів - за вирішене практичне завдання з незначними помилками; 11-14 балів - за вирішення практичного завдання у неповному обсязі (1/2) або зі значними помилками; 1-10 балів - за вирішення практичного завдання в неповному обсязі (менше 1/2), наявність суттєвих помилок; 0 балів - практичне завдання не вирішене.	20 балів

9.3 Шкала оцінювання успішності здобувача вищої освіти за результатами підсумкового контролю

Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, диференційований залік	
90-100	A	5	відмінно
81-89	B	4	дуже добре
71-80	C		добре
61-70	D	3	задовільно
51-60	E		достатньо
21-50	FX	2	незадовільно
0-20	F		незадовільно (без права перездачі)

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється відповідно до Положення про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка
90-100	Здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни «Ринок фінансових послуг», дає правильні і обґрунтовані відповіді. Вміє використати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та зіставляти дані і робити правильні висновки. Приймає активну участь на семінарських/практичних заняттях, дискусійних моментах лекцій та у науковій роботі (конференції, круглі столи, наукові семінари, публікація статей).	Високий Здобувач вищої освіти повністю відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Ринок фінансових послуг»	Відмінно/ (А)
81-89	Здобувач вищої освіти добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни «Ринок фінансових послуг», робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній Здобувач вищої освіти відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Ринок фінансових послуг», однак під час відповідей може допускати незначні неточності.	Добре (В)
71-80	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни «Ринок фінансових послуг» робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі	Достатній Здобувач вищої освіти відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Ринок	Добре / (С)

	неточності. Помилки у відповідях/ розв'язках/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та виконанні індивідуальних / контрольних завдань.	фінансових послуг», однак на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь не чітка і не повна.	
61-70	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни «Ринок фінансових послуг». Розуміє основні положення, що є визначальними у курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усунути після зауваження викладача.	Середній Здобувач вищої освіти частково відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Ринок фінансових послуг» та забезпечує достатній рівень відтворення основних положень дисципліни.	Задовільно / (D)
51-60	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни «Ринок фінансових послуг», володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами відповідає та теоретичні питання та пояснює правила вирішення практичних /розрахункових завдань дисципліни.	Середній Здобувач вищої освіти частково відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Ринок фінансових послуг» і є мінімально допустимий рівень знань у всіх складових навчальної програми дисципліни.	Задовільно / (E)
21-50	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу «Ринок фінансових послуг», однак працював він пасивно, його відповіді під час семінарських та виконанні практичних завдань в більшості є неправильними, необґрунтованими. Розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутнє.	Низький Здобувач вищої освіти відповідає окремим фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Ринок фінансових послуг», однак не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни «Ринок фінансових послуг».	Незадовільно з можливістю повторного складання / (FX)
0-20	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни ««Ринок фінансових послуг». Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.	Незадовільний Здобувач вищої освіти не відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Ринок фінансових послуг» і не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.	Незадовільно з повторним вивченням / (F)

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-методичне та наукове забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни включає:

- державні стандарти освіти;
- навчальні та робочі навчальні плани;
- програму навчальної дисципліни;
- робочу програму;
- плани семінарських (практичних) занять і методичні рекомендації щодо їх проведення з навчальної дисципліни;
- завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни;
- завдання для виконання індивідуальної науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни;
- засоби діагностики знань та умінь здобувачів вищої освіти (збірник тестових завдань) з навчальної дисципліни;
- конспект лекцій;
- законодавчі та інструктивно-методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Методи активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
Проблемні лекції	
<p>Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення здобувачів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовується досвід зарубіжних навчальних закладів. Здобувачам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекції здобувачам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам.</p>	<p>Тема 5. «Фінансові послуги на валютному ринку» <u>Проблемні питання:</u> 1. Ринок валютних свопів та опціонів 2. Валютний дилінг: конверсійні, кредитно-депозитні операції Тема 6. «Фінансові послуги на ринку позик» <u>Проблемні питання:</u> 1. Вартість кредиту 2. Кредитний рейтинг та методика його визначення</p>
Робота в малих групах	
<p>Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування</p>	<p>Тема 7. «Фінансові послуги на фондовому ринку» Робота в малих групах при визначенні прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів, ставки і суми дивідендів. (практичне заняття з теми 7)</p>
Кейс-метод	
<p>Кейс-метод - техніка навчання, що використовує опис реальних фінансових ситуацій. Здобувачі повинні досліджувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі рішення та вибрати найкраще з них. Кейси ґрунтуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації.</p>	<p>Вирішення кейсів на практичних заняттях з тем: 4 «Фінансові послуги на грошовому ринку», 5 «Фінансові послуги на валютному ринку», 6 «Фінансові послуги на ринку позик», 7 «Фінансові послуги на фондовому ринку»</p>

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет	Ресурси мережі факультету управління фінансами та бізнесу
<p>1. Законодавство України: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index</p> <p>2. Національний банк України: https://bank.gov.ua/</p> <p>3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: https://www.nssmc.gov.ua/</p> <p>4. Міністерство фінансів України: https://minfin.com.ua/</p> <p>5. Форіншурер – Інтернет-журнал про страхування: https://forinsurer.com/</p>	<p>Програма навчальної дисципліни; Робоча програма; Силабус; Конспект лекцій; Плани семінарських (практичних) занять і методичні рекомендації щодо їх проведення; Завдання для самостійної роботи і методичні рекомендації щодо їх виконання; Завдання для індивідуальної роботи здобувача вищої освіти (індивідуальні навчально-дослідні завдання) і методичні рекомендації щодо їх виконання; Засоби діагностики знань та умінь здобувачів вищої освіти (збірник тестових завдань);</p>